

Kodi i Matjes së Gazit

Tabela e Përmbajtjes

1.	HYRJE.....	4
1.1	Titulli	4
1.2	Autoriteti.....	4
1.3	Përkufizimet dhe Interpretimi	4
1.4	Zbatimi	4
1.5	Marrja e një kopje të këtij Kodi të Matjes së Gazit.....	4
2.	DISPOZITA E INSTALIMIT TË MATJES	5
2.1	Detyrimi për instalimin e matësve.....	5
2.2	Moskthimi	5
2.3	Sigurimi i Instalimeve të Matjes.....	5
2.4	Instalimi.....	5
2.5	Baza e të dhënave të instalimit.....	6
2.6	Standartet Minimale Të Saktësisë	7
2.7	Siguria.....	7
3.	TESTIMI I INSTALIMIT TE MATJES	8
3.1	Akreditimi dhe Çertifikimi.....	8
3.2	Testimi i Pranimit dhe Testimi i Tipit të Instalimeve të Matjes	8
3.3	Detyrimi për të testuar instalimet e matjes.....	9
3.4	Klasat e Matësve	9
3.5	Sigurimi i rezultateve të testit	10
3.6	Matës që nuk përputhen	10
3.7	Korrigjimi	11
3.8	Vulosja dhe etiketimi	11
4.	LEXIMI I MATËSIT DHE TË DHËNAVE	12
4.1	Vlera e njohjes me sasive e Gazit	12
4.2	Leximi i Matësit për transferimin e klientit	12
4.3	Mbledhja e të dhënave të matjes.....	12
4.4	Vlerësimi dhe zëvendësimi i të dhënave të matjes	13
4.5	Vlerësimi i të dhënave të matjes	13
4.6	Ruajtja e të dhënave të matjes	14
4.7	Hyrja në të dhënat e matjes	14
4.8	Konfidencialiteti.....	15
4.9	Pronësia e të dhënave të matjes	16
5.	PLANI I MENAXHIMIT TË MATJES SË GAZIT	16
6.	PËRKUFIZIMET DHE INTERPRETIMI	17
	Përkufizimet	17

Interpretimi	20
Shtojca 1 – Vlerësimi, Zëvendësimi dhe Parashikimi – Instalimi i Matësit me Interval.....	21
1. Kërkesa për të vërtetuar leximet e matësve	21
2. Kërkesa për të prodhuar të dhëna matëse të zëvendësuara	21
3. Kërkesa për të prodhuar të dhëna të parashikuara të matjes	21
4. Detyrimet e transmetuesit ose shpërndarësit	21
5. Tipet e zëvendësimit dhe Parashikimit.....	22
Shtojca 2 – Vlerësimi, Zëvendësimi dhe Parashikimi – Instalimi i Matësit Bazik.....	25
1. Kriteret për të vlerësuar leximet e matësve.....	25
2. Kriteret për të prodhuar të dhëna matëse të zëvendësueshme	25
3. Kriteret për të prodhuar të dhëna të vlerësuara të matjes.....	26
4. Detyrimet e shpërndarësit.....	26
5. Tipet e zëvendësimit dhe vlerësimit.....	26

1. HYRJE

1.1 Titulli

1.1.1 Ky kod është Kodi i Matjes së Gazit.

1.2 Autoriteti

1.2.1 Kodi i Matjes së Gazit është bërë në përputhje me Ligjin 102/2015 “Per Sektorin e Gazit Natyror” I ndryshuar dhe si pjesë e veçante nga Kodi i Transmetimit të Gazit në Shqipëri.

1.3 Përkufizimet dhe Interpretimi

1.3.1 Fjalët që shfaqen me shkronja të zeza **si këto** janë përcaktuar në pikën 6 të këtij Kodi të Matjes së Gazit.

1.3.2 Kodi duhet të interpretohet në përputhje me Rregullat e përcaktuara në pikën 6 të këtij Kodi të Matjes së Gazit.

1.4 Zbatimi

1.4.1 Kodi i Matjes së Gazit rregullon standardet për matësit dhe instalimet e matjes në **pikat e transmetimit dhe/ose shpërndarjes së klientit**.

1.4.2 Personat e lidhur me këtë Kod janë **tregtar me pakicë dhe/ose shumicë si dhe transmetues dhe/ose shpërndarës**.

1.5 Marrja e një kopje të këtij Kodi të Matjes së Gazit

1.5.1 **Një transmetues dhe/ose shpërndarës** duhet, kur i kërkohet nga një **klient**, t'i dërgojë atij **klienti** brenda 10 **ditëve të punës** një kopje të këtij Kodi të Matjes së Gazit (dhe çdo ndryshim të bërë kohë pas kohe që ndikon materialisht në të drejtat, privilegjet ose detyrimet e një **konsumatori**), pa tarifë për kërkesën për herë të parë nga ai **klient**.

2. DISPOZITA E INSTALIMIT TË MATJES

2.1 Detyrimi për instalimin e matësve

- 2.1.1 Kur **instalimi i matësit** nuk sigurohet në një **pikë dërgese** që transmeton dhe furnizon një konsumator **gazi, transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** nuk i kërkohet të instalojë një matës.
- 2.1.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë një **instalim të matjes së intervalit** në **pikat e transmetimit ose shpërndarjes** për të cilat niveli vjetor i konsumit të **gazit** është më i madh se 10 TJ (tera xhaul) në vit, dhe pritet të mbetet më i lartë se 10 TJ në vit.
- 2.1.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** nuk duhet ta mbajë peng miratimin e tij për kërkesën e ardhur nga një tregtar me pakicë që kërkon të instalojë një **system matje** të ndryshëm nga ai që është instaluar, osë të ndryshëm nga ai lloj matësi që do të instalonte **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**, me kusht që **instalimi i matjes** të plotësojë cdo kërkesë teknike të zbatueshme (përfshirë ato që kërkohen në mënyrë të arsyeshme nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**)
- 2.1.4 Kostoja shtesë e sigurimit dhe instalimit të një **sistemi të ri matës** sipas pikës 2.1.3 do të paguhet nga pala që fillon ndryshimin, në masën e lejuar nga një **akt rregullator i zbatueshëm**.

2.2 Moskthimi

- 2.2.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që një **sistem i matjes** së intervalit të mos zëvendësohet nga një sistem bazë i matjes para fundit të jetës së tij ekonomike, përveç rastit kur **transmetuesi dhe shpërndarësi** do të kishte përcaktuar që konsumi i **gazit** në **pikën e transmetimit dhe/ose shpërndarjes** do të ulet nën 10 TJ në vit, për shkak të ndryshimeve të rëndësishme në përdorimin e pajisjeve.
- 2.2.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet t'i raportojë **ne ERE** mbi baza vjetore të gjitha rastet kur ai ka zëvendësuar një **sistem të matjes së intervalit** me një **instalim bazë të matjes** në përputhje me përcaktimin e **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** të bërë në pikën 2.2.1.

2.3 Sigurimi i Instalimeve të Matjes

- 2.3.1 Një **sistem i matjes** duhet të përmbajë një rregjistër të dhënash që:
- Të jetë i dukshëm dhe i arritshëm për të lexuar të **dhënat e matjes**
 - Lejon që të **dhënat e matjes** të aksesohen dhe lexohen në kohë reale nga një kompiuter apo pajisje të llojeve apo specifikime të tjera, të pranueshme në mënyrë të arsyeshme për të gjithë personat që kanë të drejtë të kenë qasje në ato të **dhëna të matjes**.

2.4 Instalimi

- 2.4.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të instalojë sistemet e matjes sa më afër që të jetë e

mundur në **pikën e dorëzimit**.

2.4.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të instalojë **matës** në një pozicion i cili lejon qasje të sigurt dhe të papenguar për çdo person, detyrimi i të cilit është të testojë, rregullojë, mirëmbajë, riparojë ose zëvendësojë **instalimin e matjes**, ose të mbledhë të **dhëna matëse** nga **sistemi i matjes**.

2.5 Baza e të dhënave të / matjes

2.5.1 Një **Transmetues dhe/ose shpërndarës** duhet të mbajë një bazë të të dhënave të sistemit të matjes në lidhje me secilin instalim të matjes.

2.5.2 **Baza e të dhënave të instalimit** duhet të përmbajë të paktën informacionin vijues:

- (a) Numrin e Regjistrimit të Instalimit të Matjes (**NRIM**);
- (b) Vendndodhjen e secilit **matës** të instaluar, **korrigjuesit** dhe **regjistruetit të të dhënave**;
- (c) Markën, modelin dhe vitin e prodhimit për secilin **matës**, **korrigjues** dhe **regjistruetit të të dhënave**;
- (d) Për secilin **matës**, **korrigjues** dhe **regjistruetit të dhënash** që është instaluar, adresën e klientit dhe datën e instalimit;
- (e) Datën e planifikuar për testimin ose zëvendësimin e të gjitha pajisjeve të përdorura për të matur sasinë e **gazit**;
- (f) Të dhëna për performancën e secilës pajisje të përdorur për të matur sasinë e **gazit** (kur është e përshtatshme);
- (g) Regjistrat e kalibrimit të të gjitha pajisjeve të përdorura për të matur sasinë e **gazit**;
- (h) Regjistrat e testimit të të gjitha pajisjeve të përdorura për të matur sasinë e **gazit**;
- (i) Datën dhe detajet e të gjitha vulave dhe etiketave të aplikuara te **matësit** dhe **korrigjuesit**;
- (j) Datën dhe detajet e mirëmbajtjes më të fundit të të gjitha pajisjeve të përdorura për të matur sasinë e **gazit**; dhe
- (k) Data tjetër e planifikuar për mirëmbajtjen e të gjitha pajisjeve të përdorura për të matur sasinë e **gazit**.

2.5.3 Një **Transmetues dhe/ose shpërndarës** duhet të ruajnë informacionin që përmbahet në bazën e të dhënave të **instalimit**:

- (a) Në një format të arritshëm për një periudhë minimale prej 16 muajsh nga data e përfshirjes së informacionit në bazën e të dhënave; dhe
- (b) Në arkiv për 7 vjet nga data e përfshirjes së informacionit në bazën e të dhënave, ose për

dymbëdhjetë muaj pas jetës së **instalimit matës** përkatës, cilado që është më e gjatë.

2.5.4 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojnë, pas marrjes së kërkesës **me shkrim**, akses në informacionin e **të dhënave në instalimin** përkatës palës së prekur:

- (a) brenda dy **ditëve të punës**, kur informacioni është në një format të arritshëm siç kërkohet në pikën 2.5.3 (a); dhe
- (b) përndryshe brenda tridhjetë **ditëve të punës**, nga data e marrjes së kërkesës.

2.6 Standartet Minimale Të Saktësisë

- 2.6.1 Standartet minimale të saktësisë për **instalimet e matjes** janë brenda një kufiri saktësie plus ose minus 2% të vëllimit neto të **gazit** të dorëzuar në atë **pikë të dërgesës**.
- 2.6.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që funksionimi i **instalimit të matjes** nuk tregon ndikim sistematik brenda kufijve të lejuar të saktësisë.
- 2.6.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që secili prej **instalimeve** të tij **të matjes** që përmbajnë rregullatorë presioni janë në gjendje të sigurojnë rrjedhje të mjaftueshme në presionin minimal të hyrjes së rregullatorit, dhe kur zbatohet një faktor i fiksuar i presionit, është në gjendje të kontrollojë me besueshmëri presionin e daljes për të përmbushur kërkesat e **Instrumentave të aplikueshme rregullatore**.
- 2.6.4 Një person i lidhur me këtë kod nuk duhet të ndërhyjë ose kalibrojë një matës me qëllim të futjes së ndikuesve në **matës**.

2.7 Siguria

- 2.7.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të bëjnë **përpjekjet më të mira** për të siguruar që instalimi i matjes të mbrohet nga ndërhyrjet ose dëmtimet e paautorizuara.
- 2.7.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet që në lidhje me instalimet e reja të matjes, të sigurojë vula ose pajisje të tjera të përshtatshme për të zbuluar ndonjë ndërhyrje.
- 2.7.3 Pas njoftimit se një vulë është thyer, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të zëvendësojë një vulë të prishur më herët se:
 - (a) rasti i parë që vizitohet **instalimi i matjes** për të lexuar; ose
 - (b) 70 **ditë pune**.
- 2.7.4 Shpenzimet e zëvendësimit të vulave të prishura përballohen si më poshtë:
 - (a) nëse vula është thyer nga **klienti**, paguhet nga **klienti**; ose
 - (b) nëse vula është thyer nga **tregtari me pakicë dhe shumice**, paguhet nga **tregtari me pakicë dhe/ose shumice**, ose

(c) përndryshe nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**.

2.7.5 Nëse si rezultat i ose në lidhje me thyerjen e një vule, instalimi përkatës i matësit mund të mos përmbushë më standardet përkatëse minimale të saktësisë, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet:

- (a) testojë **instalimin e matjes** në përputhje me klauzolën 3, brenda 15 **ditëve të punës**; ose
- (b) të zëvendësojë **instalimin e matjes** në përputhje me pikën 3.6.

3. TESTIMI I INSTALIMIT TE MATJES

3.1 Akreditimi dhe Çertifikimi

3.1.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që **matësit** dhe **korrigjuesit** e blerë të kenë miratimin e modelit të Drejtorise se Standarteve dhe të Matjes nga një laborator i akredituar i njohur sipas Skemës Ndërkombëtare të Çertifikimit në përputhje me specifikimet ose udhëzimet e specifikuara nga Drejtoria e Standarteve dhe e Matjes.

3.1.2 Aty ku aprovimi i modelit të Drejtorise se Pergjithsme te Standarteve dhe të Matjes nuk kërkohet të sigurohet nga Institucion tjetër, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të kryejë teste, ose duhet të bëjë që testet të kryhen, në lidhje me vendosjen, kalibrimin ose vërtetimin e saktësisë së **matësve** dhe **korrigjuesve**, nga persona, ose në një strukturë, të akredituar nga **DPSM** për të kryer teste të tilla.

3.1.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që pajisjet e kalibrimit të përdorura në lidhje me kalibrimin e **instalimeve të tyre matëse** janë të certifikuar nga një autoritet verifikues i autorizuar për të lëshuar certifikata sipas Rregullores DPSM.

3.2 Testimi i Pranimit dhe Testimi i Tipit të Instalimeve të Matjes

3.2.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të kryejë, ose të insistojë që të kryhet, teste të pranimit në **matës**, **korrigjues** dhe **regjistruetit e të dhënave** që janë përbërës të **instalimeve të matjes** në rrethanat e mëposhtme :

- (a) përpara se një **matës** i ri, **korrigjuesi** ose **regjistrueti i të dhënave** të vendoset në shërbim;
- (b) përpara se një **matës**, **korrigjuesi** ose **regjistrueti i të dhënave** që është hequr nga shërbimi të vendoset përsëri në shërbim; dhe
- (c) pasi të ketë përfunduar çdo riparim, mirëmbajtje ose rikalibrim i kryer në një **matës**, **korrigjues** ose **regjistruet të dhënash**.

3.2.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të miratojë një lloj të ri të **sistemit të matjes** vetëm nëse ai **instalim i matjes** është **testuar tipi**.

3.2.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet t'i sigurojë një **tregtari me pakicë dhe/ose shumice**,

kopjet e certifikatave përkatëse të **testit të tipit** që disponon në lidhje me **matësin** sipas kërkesës.

3.2.4 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të mbajë regjistrime të **testimit të tipit** sipas pikës 3.2.2, ndërsa **matësit** e atij lloji mbeten në shërbim, ose për një minimum prej 7 vjetësh, cilado që të jetë më e gjatë.

3.2.5 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që çdo **instalim matës** që është modifikuar të vlerësohet për të përcaktuar nëse modeli i modifikuar vazhdon të përmbushë standardet minimale të përshkruara nga ky kod i industrisë dhe që **instalimet e matjes** nuk ndryshojnë nga prova e llojit të tyre në masën që çdo ndryshim do të ndikonte në performancën e **instalimeve të matjes**.

3.2.6 Nëse ekzistojnë baza të arsyeshme për të konkluduar se modifikimet në një **sistem matës** ndikojnë në aftësinë e tij matëse ose në testimin fillestar të llojit të tij, atëherë **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të sigurojë që **instalimi i matjes** të dorëzohet për **test të tipit**.

3.3 Detyrimi për të testuar instalimet e matjes

3.3.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mundet në çdo kohë, dhe duhet që brenda 15 **ditëve të punës** nga kërkesa e një **tregtari me pakicë ose shumice**, të testojë një **instalim matës** për të konstatuar nëse **instalimi i matjes** është apo jo i dëmtuar.

3.3.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet t'i japë tregtarit **me pakicë ose shumice** që kërkon një test, njoftim të paktën 5 **ditë pune** (ose bien dakord reciprokisht për një kohë tjetër të përshtatshme) se kur propozohet të kryhet testi i kërkuar.

3.3.3 Nëse si rezultat i testit të kërkuar nga një **tregtar me pakicë dhe/ose shumice** sipas pikës 3.3.1, **instalimi i matjes** rezulton të jetë:

- (a) **me defekt**, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të mbajë shpenzimet e bëra gjatë kryerjes së provës; ose
- (b) **pa defekt**, **transmetuesi ose shpërndarësi** mund të kërkojë të rikuperojë koston e kryer gjatë kryerjes së provës.

3.3.4 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të publikojë tarifa për testimin e **instalimeve të matjes**. Tarifat duhet të jenë të drejta dhe të arsyeshme.

3.3.5 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi**, sipas kërkesës, duhet t'i sigurojë **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice** rezultatet e testit të kryer sipas pikës 3.3.1 brenda 5 **ditëve të punës**.

3.3.6 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të mbajë regjistrime të testeve në përputhje me pikën 2.6.

3.3.7 Nëse një provë e kryer sipas pikës 3.3.1 kërkon rrjedhjen e **gazit** përmes një pike transmetimi ose shpërndarjeje, atëherë **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të sigurojë që **klienti** të mos paguajë ndonjë shumë materiale për çdo sasi **gazi** të përdorur për provën dhe që nuk përdoret nga **klienti**.

3.4 Klasat e Matësve

3.4.1 Periudha fillestare në shërbim e një **klasë matësish** është një periudhë e aprovuar nga DPSM që

fillon në ditën kur një **matës** në atë **klasë matësi** u përdor për herë të parë në furnizimin me **gaz** të një **klienti**.

3.4.2 Nëse një **transmetuesi dhe/ose shpërndarës** synon të mbajë **matësit** në një **klasë matësi** pas përfundimit të periudhës fillestare të shërbimit për atë **klasë matësi**, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet, përveç dispozitave të tjera të testimit të **matësit** në këtë kod, të krijojë dhe mirëmbajë një plan të testimit dhe marrjes së mostrave të aprovuar nga **DPSM**.

3.4.3 Plani i testimit dhe marrjes së mostrave duhet të parashikojë që **matësit** të testohen si në 20% dhe 100% të kapacitetit të distinktivit të **matësve**.

3.4.4 Kërkesat minimale të provës do të jenë në përputhje me standartet e **DPSM**.

3.4.5 **Transmetuesit dhe/ose Shpërndarësit** i kërkohet që t'i sigurojë rezultatet e provave për të dy kapacitetet 20% dhe 100% për atë **klasë matësi**.

3.4.6 Nëse rezultatet e testit nuk përmbushin:

- (a) kufijtë maksimalë të lejueshëm të gabimit për kapacitetin e distinktivit të **matësve** në 20% dhe në 100% siç përcaktohet në pikën 2.6, me një **kufi pasigurie** prej jo më shumë se 1%; dhe
- (b) kërkesa të tilla të tjera të planit të testimit dhe marrjes së mostrave të miratuara nga **DPSM**, atëherë **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të zëvendësojnë ose rikalibrojë të gjitha instalimet e matjes në atë **klasë të matësve**.

3.5 Sigurimi i rezultateve të testit

3.5.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet, me kërkesë të **DPSM**, t'i sigurojë **ERE** rezultatet e çdo prove të kryer në përputhje me këtë kod të matjes.

3.6 Matës që nuk përputhen

3.6.1 Nëse saktësia e një **instalimi matës** nuk përputhet me kërkesat e këtij kodi të matjes, ose nëse një **transmetuesi dhe/ose shpërndarës** bëhet i vetëdijshëm për ndonjë çështje që mund të ndikojë në integritetin e të **dhënave të matjes**, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të mbulojë me koston e **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit**:

- (a) Njoftojë **palët e prekura** sa më shpejtë të jetë e mundur;
- (b) Regullojnë që saktësia e instalimit të matjes të rikthehet në mënyrë që ajo të përmbushë **standartet minimale të saktësisë**, ose që **instalimi i matjes** të zëvendësohet, brenda **10 ditëve të punës** kur konsumi në **pikën e transmetimit dhe/ose të shpërndarjes** është më pak se 10 TJ për vit dhe **5 ditë pune** kur konsumi në **pikën e transmetimit të dhe shpërndarjes** është 10 TJ në vit ose më shumë, ose një periudhë më e gjatë që mund të aprovohet nga **ERE**; dhe
- (c) deri në restaurimin ose zëvendësimin e **instalimit të matjes** në përputhje me klauzolën 3.6.1 (b) përdorimi i leximeve zëvendësuese.

3.6.2 Kur ekziston një gabim i matjes dhe **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** propozon të zëvendësojë leximet e mëparshme të **matësit, transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** duhet të kufizojë zëvendësimin e leximeve të **matësve** në:

- (a) periudha kur gabimi i matjes ishte më i madh se 1.5 herë **standardet minimale** të saktësisë; dhe
- (b) periudhën kur ekziston gabimi i matjes, por jo më herët se 12 muaj para se të dihej gabimi i matjes nëse gabimi i matjes rezultoi në nën faturimin e **klientit**.

3.7 Korrigjimi

3.7.1 Gjatë ndërmarrjes së një leximi të **matësit** në një **instalim matës, transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të rregullojë leximin e **matësit** për presionin, temperaturën ose mbipresionin e lejuar, ose një kombinim të këtyre faktorëve, përmes aplikimit të faktorëve të korrigjimit ose përdorimit të një korrigjuesi kur:

- (a) gabimi që rrjedh nga këto efekte tejkalon kërkesat e **standardeve minimale**;ose
- (b) gjendja e funksionimit ndryshon gjatë ditës duke ndikuar në presionin, temperaturën ose mbipresionin; ose
- (c) kur kërkohet ta bëjë këtë nga **ERE**.

3.7.2 Një **transmetues dhe/ose shpërndarës** mund të bëjë një rregullim për gabimin e **matësit** duke përdorur një **korrigjues** ose një **faktor korrigjimi** kur:

- (a) **korrigjuesi** dhe **matësi** për korrigjimin e specifikuar është identifikuar në mënyrë unike;
- (b) saktësia e **matësit** dhe / ose **korrektorit** është brenda standardeve minimale;
- (c) metoda e rregullimit nga korrigjuesi mund të ndryshojë; dhe
- (d) **palët e prekura** këshillohen për pajisjen e kompensimit dhe cilësimet e përdorura.

3.8 Vulosja dhe etiketimi

3.8.1 Një **transmetues dhe/ose shpërndarës** duhet të vendosë një etiketë në çdo **matës** dhe **korrigjues** që i është nënshtruar një **testi të pranimit** dhe që rezulton se e ka kaluar testin. Etiketa duhet të përmbajë një shenjë dalluese dhe vitin e provës të bashkangjitur për të treguar se ajo e ka kaluar testin.

3.8.2 Nëse një **matës** ose **korrigjues** nuk është testuar ose është gjetur që nuk ka kaluar një **test pranimi, transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të sigurojë që nuk është etiketuar.

4. LEXIMI I MATËSIT DHE TË DHËNAVE

4.1 Vlera e njohjes me sasine e Gazit

4.1.1 **Gazi** duhet të matet me sasi dhe të shndërrohet në njësi të energjisë për qëllime faturimi duke përdorur vlerën e ngrohjes të llogaritur nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** në përputhje me një metodologji të miratuar nga ERE.

4.2 Leximi i Matësit për transferimin e klientit

4.2.1 Sipas kërkesës nga një **tregtar me pakicë dhe/ose shumice, transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të bëjnë përpjekjet më të mira për të kryer një lexim aktual të **matësit** për të mundësuar transferimin e një **klienti** tek ai **tregtar me pakicë dhe/ose shumice** brenda një kohe të arsyeshme të kërkesës.

4.2.2 Aty ku është instaluar një **matës bazë**, leximi përfundimtar i **matësit** para se një **klient** të transferohet në një shitës të ri pakice ose shumice, qoftë një lexim i planifikuar i **matësit** apo një lexim i veçantë i tij, duhet të dërgohet nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** të **shitesit i ri me pakicë dhe/ose shumice** në përputhje përkatësisht me klauzolën 4.7.4 ose klauzolën 4.7.5.

4.3 Mbledhja e të dhënave të matjes

4.3.1 Në varësi të pikave 4.3.2 dhe 4.3.3, një **klient** mund të rregullojë me **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** mënyrën në të cilën të dhënat e ruajtura në një **matës** të ofruara për **klientin** do të mblidhen nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**.

4.3.2 Një **klient** mund të kërkojë që të dhënat e ruajtura në instalimet e matjes të mblidhen nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**:

- (a) duke inspektuar instalimin e matjes; ose
- (b) kur instalimi i matjes është i aftë të sigurojë të dhëna me mjete elektronike, me mjete elektronike; ose
- (c) kur instalimi i matjes është i aftë të sigurojë të dhëna me ndonjë mjet tjetër, me ndonjë mjet tjetër.

4.3.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të faturojë një **tregtar me pakicë dhe/ose me shumice** për mbledhjen e të **dhënave të matjes** sipas kësaj klauzole 4.3.2 në masën që kostot e tij të mbledhjes janë më të larta se sa do të ishin përndryshe.

4.3.4 Kur të **dhënat e matjes** të mbajtura në instalimin e matjes janë të mbrojtura nga qasja e drejtpërdrejtë ose e largët e fjalëkalimeve të përshtatshme dhe kontrollet e sigurisë, fjalëkalimet dhe kontrollet e tilla të sigurisë duhet të përdoren.

4.3.5 Fjalëkalimet duhet të trajtohen si informacione konfidenciale në përputhje me pikën 4.8.

4.3.6 Nëse ka ndonjë mospërputhje midis:

- (a) të dhënave të ruajtura në një **instalim matës**; dhe
- (b) të **dhënave të matjes** në lidhje me atë instalim të matjes, të dhënat e ruajtura në instalimin e matjes duhet të jenë prova e pare e sasisë së **gazit** ose energjisë, nëse është e zbatueshme, furnizuar te **klienti** përkatës.

4.4 Vlerësimi dhe zëvendësimi i të dhënave të matjes

4.4.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që të **dhënat e matjes** të mbledhura nga një instalim i matjes së intervalit sipas pikës 4.3:

- (a) është vërtetuar në përputhje me Programin 1, klauzola 1 e këtij Kodi të Matjes; dhe
- (b) kur është e nevojshme, zëvendësohet në përputhje me Programin 1, pikat 2 dhe 4, të këtij kodi të industrisë.

4.4.2 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që të **dhënat e matjes** të mbledhura nga një instalim bazë i matjes sipas pikës 4.3:

- (a) është vërtetuar në përputhje me Programin 2, klauzola 1 e këtij Kodi të Matjes; dhe
- (b) kur është e nevojshme, zëvendësohet në përputhje me Programin 2, klauzola 2 dhe 4 të këtij Kodi të Matjes.

4.4.3 Kur testet sipas pikës 4.4.1 (a) ose 4.4.2 (a) tregojnë se ka pasur një dështim të instalimit të matjes ose se ekziston një gabim i matjes, të **dhënat e matjes** duhet të zëvendësohen në përputhje me pikën 4.4.1(b) ose 4.4.2 (b) dhe **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet t'i sigurojë **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice** të dhënat e matura të zëvendësuara në mënyrë që **tregtari me pakicë** ose shumicetë mund të përmbushë detyrimet e tij të faturimit.

4.4.4 Nëse bëhet një zëvendësim i të dhënave të matjes, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të informojë **tregtarin në përputhje** me rrethanat për t'u siguruar që një faturë e lëshuar për **klientin** përkatës e informon atë **klient** se është bërë një zëvendësim.

4.4.5 Kur të **dhënat e matjes** në lidhje me një **klient** janë zëvendësuar dhe kërkohet të transferohen tek **ERE**, të dhënat e zëvendësuara duhet t'i sigurohen **ERE** nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**.

4.4.6 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të mbajë një regjistër të veçantë të zëvendësimit të bërë në pikat 4.4.1 dhe 4.4.2 për 7 vjet dhe të sigurojë hyrjen në regjistër në kohë të arsyeshme për **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice të klientit** përkatës.

4.5 Vlerësimi i të dhënave të matjes

4.5.1 Në varësi të pikave 4.3.2 dhe 4.3.3, një **klient** mund të rregullojë me **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** mënyrën në të cilën të dhënat e ruajtura në një **instalim matës** të ofruara për **klientin** do të mblidhen nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi**.

4.6 Ruajtja e të dhënave të matjes

4.6.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të ruajë të **dhënat e matjes** në lidhje me instalimet e ndara të matjes, në formën në të cilën janë mbledhur sipas pikës 4.3:

- (a) në një format të arritshëm për një periudhë minimale prej 16 muajsh nga data e leximit të **matësit**; dhe
- (b) në arkiv për 7 vjet nga data e leximit të **matësit**.

4.7 Hyrja në të dhënat e matjes

4.7.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet t'i japin **klientit** të një **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** aksesin në të dhënat e ruajtura në një **matës** të përdorur për të matur dhe regjistruar sasinë e **gazit** të furnizuar në pikën e tij të transmetimit ose te shpërndarjes, ose duke inspektuar instalimin e matjes ose, kur është e mundur, nga qasja elektronike në sistemin e matjes.

4.7.2 Kur të dhënat janë në dispozicion me mjete elektronike, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet, me kërkesë me shkrim nga **tregtari me pakicë dhe/ose shumice i klientit**, të sigurojë lehtësira për t'i mundësuar **klientit** të ketë qasje në të dhënat e ruajtura në një **instalim matës**, ku ato janë në dispozicion me mjete elektronike.

4.7.3 Kur **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ka siguruar lehtësira për të mundësuar **klientit** të **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice** të ketë qasje në të dhënat e ruajtura në një **instalim matës** me mjete elektronike të largëta, nëse qasja elektronike në distancë në instalimin e matjes është e padisponueshme për një periudhë prej 5 ditësh pune radhazi për shkak të veprimeve brenda kontrollit të **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit**, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet, nëse kërkohet nga **klienti i tregtarit me pakicë dhe/ose shumice**, të marrë të dhëna në nivel lokal nga instalimi i matjes dhe t'ia sigurojë ato të dhëna **klientit** të **tregtarit** me koston e **transmetuesi dhe/ose shpërndarësit**.

4.7.4 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që ofrohet qasje për **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** në të **dhënat e matjes** (qofshin ato aktuale, të zëvendësuara sipas pikës 4.4 ose të vlerësuara sipas pikës 4.5), në frekuencën e rënë dakord, nga ora 17.00 në ditën e parë të punës pas mbledhjes së të dhënave të matjes.

4.7.5 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** t'i sigurohet aksesin në të **dhënat e matjes** nga leximet speciale të **matësve** dhe leximet përfundimtare të **matësve**, deri në orën 17.00 ose ditën e parë të punës pas mbledhjes së të dhënave të matjes.

4.7.6 Kur ofrohet akses për **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** në të **dhënat e matjes** sipas pikave 4.7.4 dhe 4.7.5, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të sigurojë që të jepen të dhëna shtesë që kërkohen nga **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** për të përmbushur detyrimet e tij sipas Ligjit 102/2015, "Per sektorn e Gazit Natyror".

4.8 Konfidencialiteti

4.8.1 Transmetuesi dhe/ose *Shpërndarësi* dhe *tregtari me pakicë dhe/ose shumice* duhet të mbajnë konfidenciale të **dhënat e matjes** dhe të bëjnë përpjekjet më të mira për të mbrojtur dhe ruajtur natyrën konfidenciale të të **dhënave të matjes** dhe duhet të jenë në përputhje me çdo instrument rregullator të zbatueshëm.

4.8.2 Transmetuesi dhe/ose *Shpërndarësi* dhe *tregtari me pakicë dhe/ose shumice*:

- (a) nuk duhet të zbulojnë të dhëna për matjen e një **klienti** tek ndonjë person përveç rastit kur lejohet nga ky Kod i Matjes, **Ligji 102/2015 “Per sektorin e Gazit Naryror” i Ndryshuar, Rregulloret e Gazit**, ose procedurat e tregut me pakicë dhe shumice.
- (b) nuk duhet të përdorin ose riprodhojnë **të dhëna matëse** vetëm për një **klient** për qëllimin për të cilin janë mbledhur nën këtë kod të atjes ose një qëllim tjetër të parashikuar nga kodi i transmetimit dhe shpërndarjes së gazit, ose procedurat e tregut me pakicë dhe shumice;
- (c) (nuk duhet të lejojnë persona të paautorizuar të kenë akses në të **dhënat e matjes** për një **klient**;
- (d) nuk duhet të zbulojnë të dhëna për matjen e një **klienti** te çdo person pa pëlqimin e qartë të **klientit**; dhe
- (e) duhet të sigurojnë që të **dhënat e matjes** dhe informacioni tjetër i marrë nga një **klient** të trajtohet në përputhje me **pëlqimin e qartë të informuar** të **klientit** dhe në përputhje me çdo **akt rregullator të zbatueshëm**.

4.8.3 Kjo klauzolë 4.8 nuk parandalon:

- (a) zbulimin, përdorimin ose riprodhimin e të **dhënave të matjes** nëse të **dhënat e matjes** janë në atë kohë në dispozicion në përgjithësi dhe publikisht ndryshe nga sa rezultat i shkeljes së besimit nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ose një **tregtar me pakicë dhe/ose shumice** ose zbulimi i tij;
- (b) zbulimi i të **dhënave të matjes** nga **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ose një shitës me pakicë ose shumice ose zbulimi i tij për:
 - i. punonjësit e saj ose punonjësit e organeve të tij përkatëse të shoqërisë, subjekt i ndonjë **akti rregullues të zbatueshëm**;
 - ii. ose këshilltari i tij ligjor ose tjetër profesional, auditor ose këshilltar tjetër, që kërkon të **dhënat e matjes** për qëllimet e këtij kodi i matjes ose ndonjë kodii transmetimit dhe shpërndarjes për këte qëllim ose shitësit me pakicë ose shumice ;
- (c) zbulimin, përdorimin ose riprodhimin e të **dhënave të matjes** me pëlqimin e qartë të informuar të **klientit** përkatës;
- (d) zbulimi, përdorimi ose riprodhimi i të **dhënave të matjes** në masën e kërkuar nga ligji ose nga kërkesa e ligjshme e:
 - i. çdo institucioni shtetëror ose organi qeveritar, autoriteti ose agjencie që ka juridiksion mbi **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** ose një **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** ose organet e tij përkatëse të korporatës;
 - ii. çdo bursë që ka juridiksion mbi **transmetuesin dhe/ose shpërndarësin** ose një **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** ose të organeve të ndërmarrjes përkatëse; ose
 - iii. **ERE**;

- (e) zbulimi, përdorimi ose riprodhimi i të **dhënave të matjes** të kërkuara në lidhje me procedurat ligjore, arbitrazhin, përcaktimin e ekspertit ose mekanizëm tjetër për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas këtij kodi industrie ose ndonjë kodi tjetër të industrisë, **Ligjit 102/2015 “per sektorin e Gazit natyror’, Rregullore e Gazit, ose procedurat e tregut me pakicë ose shumice;**
- (f) përdorimi i zbulimit ose riprodhimi i të dhënave të matjes, i cili është i parëndësishëm në natyrë;
- (g) zbulimin, përdorimin ose riprodhimin e të **dhënave të matjes** të kërkuara për të mbrojtur sigurinë e personelit ose pajisjeve; ose
- (h) zbulimi, përdorimi ose riprodhimi i të **dhënave të matjes** nga ose për llogari të distributorit ose një **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** në masën që kërkohet në mënyrë të arsyeshme në lidhje me aranzhimet e financimit të **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** ose **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice**, investimet në shpërndarës e **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** ose **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice**.

4.8.4 Në rastin e zbulimit sipas pikave 4.8.3 (b) dhe 4.8.3 (h), **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ose **tregtari me pakicë dhe/ose shumice** që bën zbulimin duhet të informojë zbulimin përkatës të konfidencialitetit të të **dhënave matëse** dhe bëjë **përpyjekjet më të mira** për të siguruar që **zbuluesi** i mban konfidenciale të **dhënat e matjes**.

4.9 Pronësia e të dhënave të matjes

4.9.1 Pronari i **matësit** është pronari i të gjitha të **dhënave të matjes** të prodhuara ose regjistruara nga ai **matës**. Çdo person tjetër që ka të drejtë të përdorë ato të **dhëna matëse** sipas këtij kodi të matjes ka të drejtën e një licence jo-ekskluzive për të përdorur ato të **dhëna matëse** për qëllimet e biznesit të tij, në varësi të dispozitave të **Aktit rregullator**.

5. PLANI I MENAXHIMIT TË MATJES SË GAZIT

5.1.1 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet, brenda tre muajve pas lëshimit të licencës së tij të transmetimit ose shpërndarjes ose fillimit të këtij kodi të matjes, cilado qoftë e mëvonshme, të përgatisë dhe t'i paraqesë **ERE-s**, një Plan të Menaxhimit të Matjes së Gazit.

5.1.2 Plani i Menaxhimit të Matjes së Gazit duhet të përmbledhë procedurat e **transmetuesit dhe/ose shpërndarësit** për:

- (a) instalimin dhe pronësinë e **instalimeve të matjes;**
- (b) **standardet minimale** për **instalimet e matjes** dhe mirëmbajtjen e kësaj saktësie, duke përfshirë planin e testimit dhe marrjes së mostrave të përmendura në pikën 3.4;
- (c) mbledhjen e të **dhënave të matjes;**
- (d) testimi në terren dhe mirëmbajtja e **instalimeve të matjes;**
- (e) zgjidhja e mosmarrëveshjeve të matjes;
- (f) detyrimet e të **dhënave të matjes;**

- (g) menaxhimin dhe shkëmbimin e informacionit matës; dhe
- (h) matjen dhe llogaritjen e vlerës së ngrohjes me qëllim të faturimit.

5.1.3 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të rishikojë çdo vit dhe, nëse është e nevojshme, të azhurnojë planin për të siguruar funksionimin e tij efikas dhe të paraqesë planin e përditësuar në ERE për aprovim.

5.1.4 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të jetë në përputhje me planin e përgatitur në përputhje me pikën 5.1.1 dhe siç azhurnohet herë pas here në përputhje me pikën 5.1.3.

5.1.5 **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** nuk duhet të ndryshojë planin pa miratimin e **ERE-s**.

6. PËRKUFIZIMET DHE INTERPRETIMI

Përkufizimet

Në këtë kod të matjes:

“Testi i Pranimit ” nënkupton testimin dhe vendosjen e një **matësi, korrektori** ose një **instalim matës** nga një prodhues ose instalues për të vendosur kalibrimin fillestar të **matësit, korrektorit** ose **instalimit matës**.

“Marrëveshje e Hyrjes” do të thotë marrëveshja për aksesin e palës së tretë në një tubacion transmetimi ose shpërndarje të paraqitur nga distributori në përputhje me Ligjin e Gazit dhe **Rregulloret e Gazit** dhe i cili është aprovuar nga rregullatori përkatës;

“Akt” nënkupton Aktet te nxjera per gazin;

“Albgaz” do të thotë operatori I sistemit te transmetimit dhe shperndarjes

“ERE” do të thotë Enti Rregullator I Energjise

“Leximi Aktual I Matësit” nënkupton mbledhjen fizike të të dhënave të matjes përmes një **leximi të planifikuar të matësit** ose një **leximi të veçantë të matësit**. Një **lexim aktual i matësit** mund të jetë e **dhënë e matjes** e cila është zëvendësuar në përputhje me pikën 4.4.1 (b) për një matës interval ose klauzolën 4.4.2 (b) për një **matës bazë**, por nuk përfshin të **dhëna matëse** të vlerësuara;

“Pala e Prekur” do të thotë një palë që mund të preket nga pasaktësia e mundshme e një **instalimi matës** ose të **dhënave të matjes** nga ai **instalim matës**;

“Instrumente rregullatorë të zbatueshëm” do të thotë çdo akt ose instrument rregullator i bërë sipas një ligji, ose një instrumenti rregullator të lëshuar nga **ERE**, i cili zbatohet për një **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ose një **tregtar me pakicë dhe/ose shumice**;

“Matës Bazë” do të thotë një **matës** pa **regjistrues të dhënash**

“Instalim matës bazë” do të thotë një **instalim matësi** me **matës bazë**;

“Përpjekjet më të mira” do të thotë të veprosh me mirëbesim dhe të përdorësh të gjitha përpjekjet, aftësitë dhe burimet e arsyeshme;

"Korrigjues" do të thotë një pajisje e cila rregullon sasinë e pakorigjuar të **gazit** nga kushtet aktuale në ato standarde për faturimin dhe qëllime të tjera;

"Klient" është një subjekt që blen me shumicë ose klienti fundor i gazit natyror, si dhe çdo subjekt tjetër i gazit natyror që blen gaz natyror.

"Klient me shumicë" është personi fizik ose juridik, i ndryshëm nga OST-ja ose OSSH-ja, i cili blen gaz natyror, me qëllim rishitjen brenda ose jashtë sistemit ku është i lidhur.

"Regjistrues i të dhënave" nënkupton një pajisje që mbledh dhe ruan të dhëna në lidhje me sasinë, temperaturën dhe presionin e **gazit** dhe është në gjendje të:

- (a) transferimi i të dhënave të regjistruara në një pajisje leximi portative; ose
- (b) të qaset në mënyrë elektronike përmes një sistemi të mbledhjes së të dhënave;

"Defekt" do të thotë:

- (a) në lidhje me një **instalim të ri të matjes**, që nuk po plotëson **standardet minimale**; dhe
- (b) në lidhje me një **instalim ekzistues të matësit**, që nuk po plotëson **standardet minimale** të saktësisë që është projektuar për të përmbushur;

"Pikë e transmetimit dhe/ose shpërndarjes" do të thotë një pikë në sistemin e shpërndarjes në të cilën **gazi** tërhiqet nga sistemi i transmetimit ose shpërndarjes përtransmetimin ose shpërndarjen te një **klient** dhe që normalisht ndodhet në:

- (a) hyrjen e **instalimit të gazit** të një **klienti**; ose
- (b) daljen e matësit;

"Pika e Dorëzimit të Kërkesës" ka kuptimin e dhënë në **Marrëveshjen e Hyrjes së transmetimit ose shpërndarjes**;

"Zbulues" do të thotë një person të cilit një **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** ose një **tregtar me pakicë** dhe/ose **shmice** i ka zbuluar ose dëshiron t'ia zbulojtë dhënat e matjes;

"Sistemi i transmetimit dhe/ose shpërndarjes" ka kuptimin që i është dhënë këtij termi në **ligjin e gazit**;

"Tubacioni i transmetimit dhe/ose shpërndarjes" ka kuptimin që i është dhënë këtij termi në Ligjin e gazit;

"Transmetues" dhe/ose "Shpërndarës" do të thotë një person që mban një licencë sipas **ligjit** për të operuar një **sistem transmetimit dhe/ose shpërndarjes**;

"Leximi i vlerësuar" do të thotë një vlerësim në vend të leximit të **matësit**;

"Gaz" ka kuptimin që i është dhënë këtij termi në **Ligj**;

"Udhëzim" do të thotë një udhëzues i botuar nga **ERE**;

"Baza e të dhënave të instalimit" do të thotë një bazë e të dhënave të kalibrimit të cilat një **transmetuesi dhe/ose shpërndarës** kërkohet të mbajë në lidhje me **instalimet e tij të matjes** në përputhje me këtë kod të matjes;

"Matës intervali" do të thotë **matës** me një **regjistrues të dhënash**;

"Instalim i matjes së intervalit" do të thotë një **instalim i matjes** me një **matës të intervalit**;

"Me shkrim" do të thotë komunikimi i bërë nga letra, faksimi ose media elektronike;

"Matës" do të thotë një instrument që mat sasinë e **gazit** që kalon përmes tij dhe përfshin pajisjet

shoqëruese të bashkangjitura në instrument për të filtruar, kontrolluar ose rregulluar rrjedhën e **gazit**;

"Klasa e matësve" nënkupton një grup **matësish** në të cilët:

- (a) të gjithë **matësit** janë bërë në të njëjtat specifikime nga i njëjti prodhues;
- (b) nuk ka ndryshime të rëndësishme në përbërësit ose materialet midis **matësve** dhe
- (c) të gjithë **matësit** janë vulosur me të njëjtën kod të dhënash;

"Të dhëna matëse" do të thotë masa e sasisë së rrjedhës së **gazit** të marrë nga një **instalim matës**;

"Instalim i matjes" do të thotë **matësi** dhe pajisjet me instalimet shoqëruese, të cilat mund të ndodhin që përfshijnë **korrigjuesit**, rregullatorët, filtrat, **regjistruesit e të dhënave** dhe **telemetrinë** në lidhje me një **pikë shpërndarjeje**;

"Standarde minimale" do të thotë, në lidhje me **matësit** e rinj, standardet minimale të referuara në DPSM;

"Ligji i Gazit" ka kuptimin që i është dhënë Ligji 102/2015, "Per sektorin e Gazit Natyror";

"Tremujor" do të thotë një periudhë prej trembëdhjetë javësh (13) nominalisht, por që nuk e kalon një periudhë prej katërmëdhjetë (14) javë;

"Procedurat e tregut me pakicë dhe/ose shumice" do të thotë rregullat e administruara dhe të publikuara për tregun me pakicë ose shumicë;

"Tregtar me pakicë dhe/ose shumice" do të thotë një person që mban një licencë sipas **Ligjit 102/2015** ose një autorizim të **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice** të dhënë nga ERE për shitjen dhe furnizimin e **gazit**;

"Lexim i planifikuar i matësit" do të thotë një **lexim aktual i matësit** në një cikël që barazohet me ciklin e faturimit të **klientit**, zakonisht mujor ose **tremujor**;

"Leximi special i matësit" do të thotë një lexim aktual i matësit që kryhet jashtë ciklit të zakonshëm të leximit për matësin;

"Adresa e furnizimit" do të thotë:

- (a) adresa për të cilën një **klient** blen **gaz** nga një **tregtar me pakicë dhe/ose shumice**, kur ka vetëm një **pikë dorëzimi** në atë adresë; ose
- (b) kur ka më shumë se një **pikë dërgese** në adresë, secila **pikë e dorëzimit** përmes së cilës **klienti** blen **gaz** nga i njëjti **tregtar me pakicë dhe/ose shumice** ;

"Telemetri" do të thotë pajisjet e komunikimit të përdorura për transmetimin e të dhënave të mbledhura nga një instalim matës në një sistem qendror të menaxhimit të të dhënave dhe zakonisht përfshijnë modem, telekom fiks (i cili mund të jetë i dedikuar ose pjesë e një rrjeti PSTN) ose marrës radio (i cili mund ose mund të mos jetë në formën e një rrjeti radiofonik të dedikuar, GSM, GPRS, CDMA, 3G, telefonisë satelitore ose ndonjë rrjeti tjetër të krahasueshëm).

"Testimi i tipit" do të thotë testimi i kryer për të vendosur aftësinë për qëllimin e një lloji të ri të **instalimit të matjes**;

"Kufiri i pasigurisë" do të thotë diapazoni brenda të cilit do të përsëriten rezultatet e testit kur një test përsëritet.

Interpretimi

Në këtë kod të matjes, përveç nëse konteksti kërkon ndryshe:

- (a) titujt dhe shënimet në fund të faqes janë vetëm për lehtësi ose informacion dhe nuk ndikojnë në interpretimin e këtij kodi të matjes ose të ndonjë termi ose kushti të përcaktuar në këtë kod të matjes;
- (b) fjalët që importojnë njëjësin përfshijnë shumësin dhe anasjelltas;
- (c) një shprehje që importon një person fizik përfshin çdo kompani, partneritet, besim, ndërmarrje të përbashkët, shoqatë, korporatë ose organ tjetër korporatë dhe çdo agjenci qeveritare dhe anasjelltas;
- (d) një referencë në një klauzolë ose shtojcë është në një klauzolë ose shtojcë të këtij kodi të industrisë;
- (e) një referencë ndaj çdo statuti përfshin të gjitha statutet që ndryshojnë, konsolidojnë, ri-zbatojnë, shtrijnë ose zëvendësojnë ato dhe një referencë ndaj një statuti përfshin të gjitha rregulloret, shpalljet, urdhëresat, aktet nënligjore dhe përcaktimet e nxjerra në bazë të këtij statuti;
- (f) një referencë ndaj një dokumenti ose një dispozite të një dokumenti përfshin një ndryshim ose plotësim, ose zëvendësim ose riparim të atij dokumenti ose asaj dispozite të këtij dokumenti;
- (g) një referencë për një person përfshin ekzekutuesit, administratorët, pasardhësit, zëvendësuesit e atij personi (duke përfshirë, pa kufizim, personat që marrin me rishtar) dhe caktimet e lejuara;
- (h) pjesët e tjera të fjalës dhe format gramatikore të një fjale ose fraze të përcaktuar në këtë kod të industrisë kanë një kuptim përkatës;
- (i) një periudhë kohe:
 - i. që daton nga një ditë e caktuar ose dita e një veprimi ose ngjarjeje do të llogaritet përjashtuar nga ajo ditë; dhe
 - ii. e cila fillon në një ditë të caktuar ose ditën e një akti ose ngjarjeje do të llogaritet duke përfshirë atë ditë.
- (j) një referencë për:
 - i. koha është një referencë në kohën standarde brenda kuptimit të Aktit të Kursimit të Ditës (Daylight Saving Act) 1971 (SA) dhe jo Koha e Verës brenda kuptimit të këtij Akti;
 - ii. (ii) një ditë është një referencë për një periudhë që fillon menjëherë pas mesnatës dhe përfundon në mesnatën pasuese; dhe
 - iii. një muaj është një referencë për një muaj kalendarik.
- (k) një ngjarje, e cila kërkohet nën çdo term ose kusht të përcaktuar në këtë kod të industrisë për të ndodhur në ose nga një ditë e përcaktuar, e cila nuk është një **ditë pune**, mund të ndodhë në ose në **ditën tjetër të punës**.

Shtojca 1 – Vlerësimi, Zëvendësimi dhe Parashikimi – Instalimi i Matësit me Interval

1. Kërkesa për të vërtetuar leximet e matësve

Leximet aktuale të matësve do të kërkohen të vërtetohen në përputhje me pikën 4.4.1 (a) të këtij kodi të matjes. Rregullat e vlefshmërisë që mund të zbatohen në të **dhënat e matjes** nga matësit një **instalimi të matjes së intervalit** janë:

- (a) **Të dhënat e matjes** së konsumit për periudhën e leximit të **matësve**= shuma e **të dhënave të matjes** së intervalit për periudhën e leximit të matësit;
- (b) Vlera e akumuluar e leximit e **matësit** është numerike dhe ≥ 0 ;
- (c) Vlera e akumuluar e leximit e **matësit** është \geq vlera e mëparshme e lexuar e matësit të grumbulluar;
- (d) Vlera e akumuluar e leximit të **matësit** kalon provën e lartë / e ulët;
- (e) Data / koha e leximit të **matësit** > data / koha e leximit të matësit të mëparshëm;
- (f) Vlera maksimale (për të siguruar që nuk krijohen kulme);
- (g) Kontrollat e pavlefshme;
- (h) Kapacitetin e thirrjes dhe kontrollin e pikës dhjetore; dhe
- (i) Të dhënat e matjes janë në përputhje me llojin e saktë të **matësve** për atë **pikë të dorëzimit**.

2. Kërkesa për të prodhuar të dhëna matëse të zëvendësuara

Në përputhje me pikën 4.4.1 (b) të këtij kodi të industrisë, të **dhënat e matjes** për një **instalim të matjes së intervalit** do të kërkohet të zëvendësohen kur:

- (a) **Leximi aktual i matësit** dështon në testet e vërtetimit
- (b) Ka një dështim të **instalimit të matësit**; ose
- (c) Një inspektim ose testim në **instalimin e matësits** përcakton se ekziston një gabim i matjes.

3. Kërkesa për të prodhuar të dhëna të parashikuara të matjes

Në përputhje me klauzolën 4.5 të këtij kodi të industrisë, të **dhënat e matjes** për një **instalim të matjes** së intervalit do të kërkohet të vlerësohen kur të **dhënat e matjes** nuk mund të merren në afatin e kërkuar për zgjidhjen e tregut.

4. Detyrimet e transmetuesit ose shpërndarësit

- (a) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë Llojet 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ose 8 teknika në përputhje me klauzolën 5 të këtij Programi 1, kur kërkohet që të **dhënat e matjes** të zëvendësohen.

- (b) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë teknikat e Llojeve 1, 2, ose 3 në përputhje me pikën 5 të këtij Programi1, kur kërkohet të vlerësohen të **dhënat e matjes**.
- (c) **Transmetuesi ose Shpërndarësi** mund të përdorë Tipin 2, përveç kur **leximi i parë aktual i matësit** nuk është ndërmarrë.
- (d) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë Tipin 3, përveç kur:
 - i. **leximi i parë aktual i matësit** nuk është ndërmarrë; ose
 - ii. frekuenca e **planifikuar e leximit të matësit** është më pak e shpeshtë sesa ajo mujore dhe të dhënat nga periudha e njëjtë, ose e ngjashme, e leximit të **matësit** në vitin paraprak janë në dispozicion.
- (e) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë Llojet 4, 5, 6 dhe 7 në rrethanat e përshkruara në pikat 5.4, 5.5, 5.6 dhe 5.7 të këtij Programi 1, përkatësisht.
- (f) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë Tipin 7 përpara se të ndërmerret **leximi i parë aktual i matësit**.
- (g) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdorë Tipin 8 kur ka një gabim në presionin e **matësit** dhe / ose temperaturën e **Gazit**
- (h) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të njoftojë **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** kur përdoren të **dhëna matëse** të zëvendësuara ose të vlerësuara.
- (i) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që për të gjitha Llojet, përveç Tipit 5, të **dhënat e matjes** të zëvendësuara ose të vlerësuara të bazohen në **një lexim aktual të matësit**, dhe të mos bazohet në të **dhëna matëse** që janë vlerësuar ose zëvendësuar më parë.

5. Tipet e zëvendësimit dhe Parashikimit

Teknikat për zëvendësimin dhe parashikimin e të dhënave të matjes për **instalimet e matjes së intervalit** janë parashikuar në këtë klauzole.

5.1 Tipi 1

Kur ka një instalim tjetër të matjes së **intervalit në të njëjtën pikë matjeje** për të njëjtën periudhë të të dhënave intervale me atë që zëvendësohet, **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** duhet të zëvendësojë ose vlerësojë **të dhënat e matjes** duke përdorur të dhëna matëse nga ai instalim i matjes së intervalit.

5.2 Tipi 2

Transmetuesi ose Shpërndarësi mund të zëvendësojë ose vlerësojë **të dhënat e matjes** duke përdorur të dhënat nga "Dita e Ekuivalentit më të Afërt" ose "Ashtu si Dita" nga e njëjta periudhë e leximit të **matësit** në vitin e kaluar. "Dita e Ekuivalentit më të Afërt" ose "Ashtu si Dita" përcaktohet nga tabela më poshtë.

Dita	“Nearest Equivalent Day” or “Like Day” (in order of availability)
E Henë	E Henë❖❖ E Hënë❖
E Martë	E Mërkurë❖❖ E Martë❖ E Mërkurë❖ E Mërkurë❖❖ E Martë❖❖
E Mërkurë	E Enjte❖❖ E Mërkurë❖ E Enjte❖ E Martë❖ E Enjte❖❖ E Mërkurë❖❖
E Enjte	E Martë❖❖E Enjte❖ E Mërkurë❖ E Martë❖E Martë❖❖ E Premte❖
E Premte	E Shtunë❖❖ E Shtunë❖
E Shtunë	E Dielë❖❖ E Dielë❖
E Dielë	

Zëvendësimi ose vlerësimet për 'Ashtu si Dita' të jenë të detajuara më sipër, përveç nëse:

- ◆ Asnjë lexim nuk është i disponueshëm në ditën e parë të listuar, atëherë do të përdoret dita tjetër e preferuar e listuar.
- ◆ Dita ishte një festë publike, me atë rast do të përdoret e diela më e fundit.
- ◆ Dita nuk ishte një festë zyrtare dhe 'Si Dita' është një festë zyrtare, në këtë rast 'Si Day' që do të përdoret duhet të jetë dita më e fundit që nuk është festë zyrtare, e Shtunë ose E Diel.
- ❖❖ Ndodh në të njëjtën javë me ditën në vitin e kaluar.
- ❖ Ndodh në javën paraardhëse në atë në të cilën dita e zëvendësimit ndodh në vitin e kaluar.

5.3 Tipi 3

Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi mund të zëvendësojë ose vlerësojë të **dhënat e matjes** duke përdorur të dhënat nga "Dita më e Afërt Ekuivalente" ose "Si Dita" nga **leximet e mëparshme të matësve**. "Dita e Ekuivalentit më të Afërt" ose "Si Dita" përcaktohet nga tabela më poshtë.

Day	“Nearest Equivalent Day” or “Like Day” (in order of availability)
E Hënë	E Hënë❖❖
E Martë	E Mërkurë❖❖ E Enjte❖❖
E Mërkurë	E Mërkurë❖❖ E Martë❖E Enjte❖❖ E Martë❖❖
E Enjtë	E Enjte❖❖ E Mërkurë❖ E Martë❖ E Mërkurë❖❖ E Martë❖❖
E Premte	E Premte❖❖
E Shtunë	E Shtunë❖❖
E Dielë	E Dielë❖❖

Zëvendësimet ose vlerësimet për 'Like Day' të jenë si më sipër të detajuara, përveç nëse:

- ◆ Asnjë lexim nuk është i disponueshëm në ditën e parë të listuar, atëherë do të përdoret dita tjetër e preferuar e listuar.
- ◆ Dita ishte një festë publike, në rastin kur do të përdoret e diela më e fundit.
- ◆ Dita nuk ishte një festë publike, por dita e preferuar është një festë zyrtare, në rastin e 'Like Day' që do të përdoret duhet të jetë dita e preferuar më e fundit që nuk është festë zyrtare.
- ❖❖ Ndodh në javën që paraprin atë në të cilën ndodh dita e vlerësimit
- ❖ Ndodh në të njëjtën javë si dita e vlerësimit

5.4 Tipi 4

Të dhënat e matjes të zëvendësuara të përdorura më parë mund të ndryshohen, para **leximit aktual të matësit**, ku **tregtari** ka rënë dakord, në bazë të informacionit specifik të faqes ose të **klientit**, që të **dhënat origjinale të matjes** të zëvendësuara janë në gabim dhe kërkohet një korrigjim.

5.5 Tipi 5

Të dhënat e matjes së zëvendësuara mund të krijohen duke përdorur ndërlidhjen e thjeshtë lineare kur **tregtari me pakicë** ka rënë dakord.

5.6 Tipi 6

- (a) **Tregtari me pakicë dhe/ose shumice** mund të pranojë të përdorë një metodë tjetër të zëvendësimit (e cila mund të jetë një modifikim i një Lloji ekzistues) kur asnjë nga Llojet ekzistuese nuk është i zbatueshëm.
- (b) Specifikat e këtij Lloji mund të përfshijnë një metodë të zbatuar globalisht ose një metodë specifike sipas vendodhjes.

5.7 Tipi 7

Para **leximit të parë aktual të matësit**, **të dhënat e matjes** mund të zëvendësohen duke përdorur një metodë të rënë dakord midis **tregtarit me pakicë dhe/ose shumice** dhe **transmetuesi dhe/ose shpërndarësit**.

5.8 Tipi 8

Kur gabimi i matjes ka lindur nga gabimet në temperaturën **e gazit** dhe / ose presionin e gazit, të dhënat e **matjes** mund të zëvendësohen duke përdorur leximin e **matësit** dhe vlerësimet për temperaturën e **gazit** dhe / ose presionin **e matësit**.

Shtojca 2 – Vlerësimi, Zëvendësimi dhe Parashikimi – Instalimi i Matësit Bazik

1. Kriteret për të vlerësuar leximet e matësve

Lexime aktuale të matësve do të kërkohet të vlerësohet në përputhje me klauzolën 4.4.2 (a) të këtij kodi të industrisë. Rregullat e vlefshmërisë që mund të zbatohen në **të dhënat e matjes** nga **matësi** i një **instalimi bazë të matjes** janë:

- (a) Vlera e leximit të **matësit** është numerike dhe ≥ 0 ;
- (b) Vlera e leximit të **matësit** është \geq vlera e leximit të **matësit** të mëparshëm;
- (c) Vlera e leximit të **matësit** kalon testin e lartë / e ulët;
- (d) Data e leximit të **matësit** > data e leximit të **matësit** të mëparshëm;
- (e) Kontrollat e pavlefshme;
- (f) Kontrolli i kapacitetit të thirrjes dhe pikës dhjetore; dhe
- (g) **Të dhënat e matjes** janë në përputhje me llojin e saktë **të matësit për atë pikë transmetuesi dhe/ose shpërndarjeje**.

2. Kriteret për të prodhuar të dhëna matëse të zëvendësueshme

Në përputhje me pikën 4.4.2 (b) të këtij kodi të matjes, **të dhënat e matjes** për një **instalim bazë të i matjes** do të kërkohet të zëvendësohen kur:

- (a) **Leximi aktual i matjes** dështon në testet e vlerësimit;
- (b) ka një dështim të **instalimit të matjes**;
- (c) një inspektim ose provë në **instalimin e matjes** përcakton se ekziston një gabim i matjes; ose
- (d) një **lexim i vlerësuar** lejohet sipas Transfertës së Energjise së Klientit dhe Kodit të Miratimit dhe kërkohet të transferojë një **klient** te një **tregtar me pakicë dhe/ose shumicë** i ri.

3. Kriteret për të prodhuar të dhëna të vlerësuara të matjes

Në përputhje me klauzolën 4.5 të këtij kodi të matjes, **të dhënat e matjes** për një **instalim bazë të matjes** do të kërkohet të vlerësohen aty ku **të dhënat e matjes** nuk mund të merren në afatin e kërkuar për zgjidhjen e tregut.

4. Detyrimet e shpërndarësit

- (a) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdori Tipet 1, 2, 3, 4, 5 ose 6, teknikat në përputhje me pikën 5 të këtij programi 2, kur kërkohet që **të dhënat e matjes** të zëvendësohen.
- (b) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdori Tipet 1, 2, ose 3 teknikat në përputhje me pikën 5 të këtij programi 2, , kur kërkohet që **të dhënat e matjes** të vlerësohen.
- (c) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** mund të përdori Tipin 6 ku ka një gabim në presionin e **matësit** dhe / ose temperaturën e **gazit**
- (d) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të njoftojë **tregtarin me pakicë dhe/ose shumice** ku përdoren **të dhënat matëse** të zëvendësuara ose të vlerësuara.
 - (i) **Transmetuesi dhe/ose Shpërndarësi** duhet të sigurojë që për të gjitha Tipet, **të dhënat e matjes** të zëvendësuara ose të vlerësuara bazohen në një lexim aktual **të matësit** dhe nuk bazohet në **të dhëna matëse** që janë zëvendësuar ose vlerësuar më parë.

5. Tipet e zëvendësimit dhe vlerësimit

Teknikat për zëvendësimin dhe vlerësimin e **të dhënave të matjes** për **instalimet bazike të matjes** janë parashikuar në këtë klauzolë.

5.1 Tipi 1

Zëvendësimi ose
vlerësimi

= Konsumi mesatar ditor nga periudha e leximit **të matësit** të vitit të kaluar, e njëjtë, ose të ngjashëm,

* Numri i ditëve të kërkuara për t'u zëvendësuar ose vlerësuar.

5.2 Tipi 2

Zëvendësimi ose
vlerësimi

= Konsumi mesatar ditor nga periudha e leximit **të matësit** paraardhës

* Numri i ditëve të kërkuara për t'u zëvendësuar ose vlerësuar.

Shënim: Kur frekuenca e leximit **matësit** të planifikuar është më pak e shpeshtë se mujore, Tipi 2 duhet të përdoret vetëm kur konsumi nga periudha e leximit të matësit të njëjtë, ose të ngjashëm, e vitit të kaluar nuk është i disponueshëm.

5.3 Tipi 3

Zëvendësimi ose
vlerësimi

= Konsumi mesatar ditor për të njëjtën klasë **konsumatori** me të njëjtin lloj përdorimi

* Numri i ditëve të kërkuara për t'u zëvendësuar ose vlerësuar

Shënim: Tipi 3 do të përdoret vetëm kur konsumi nga periudha e leximit e njëjtë, ose të ngjashëm, e vitit të kaluar dhe konsumi nga periudha e leximit të matësit nga periudha e leximit të matësit të mëparshëm nuk janë të disponueshme.

5.4 Tipi 4

- (a) **Tregtari me pakicë dhe/ose shumicë** dhe **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** mund të bien dakord të përdorin një metodë tjetër të zëvendësimit (e cila mund të jetë një modifikim i një Tipi ekzistues) ku asnjë nga Tipet ekzistuese nuk është i zbatueshëm.
- (c) Specifikat e këtij Tipi mund të përfshijnë një metodë të zbatuar globalisht ose një metodë specifike në varësi të vendndodhjes.

5.5 Tipi 5

Të **dhënat e matjes** të zëvendësuara të përdorura më parë mund të ndryshohen, para **leximit të matësit aktual**, kur **tregtari me pakicë dhe/ose** dhe **transmetuesi dhe/ose shpërndarësi** kanë rënë dakord, në bazë të informacionit specifik për vendin ose klientin, se **të dhënat origjinale të matjes** së zëvendësuar janë në gabim dhe kërkohet një korigjim.

5.6 Tipi 6

Kur gabimi i matjes ka lindur nga gabimet e bëra në matjen e temperaturës së **gazit** dhe / ose presionit të **matësit**, të **dhënat e matjes** mund të zëvendësohen duke përdorur leximin e **matësit** dhe vlerësimet për temperaturën e **gazit** dhe / ose presionin e **matësit**.